OPINIA RZECZNIKA GENERALNEGO
JANA MAZÁKA
przedstawiona w dniu 15 września 2009 r. [1]

I — Wprowadzenie

1. Niniejszy wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożony został przez Nejvyšší správní soud (najwyższy sąd administracyjny, Republika Czeska) w związku z postępowaniem, którego stronami są Milan Kyrian (zwany dalej „skarżącym") i Celní úřad Tábor (urząd celny w Taborze, Republika Czeska, zwany dalej „pozwanym"), dotyczącym dochodzenia przez pozwanego zaległego podatku akcyzowego zgodnie z decyzją podatkową wydaną przez Hauptzollamt Weiden (główny urząd celny w Weiden, Niemcy) w odniesieniu do skarżącego, doręczoną przez Ministerstvo financí — Generální ředitelství cel (czeskie ministerstwo finansów — generalną dyrekcję celną).

2. Sąd krajowy zwraca się o wyjaśnienie, czy zgodnie z art. 12 ust. 3 dyrektywy Rady 76/308/EWG z dnia 15 marca 1976 r. w sprawie wzajemnej pomocy przy odzyskiwaniu wierzytelności dotyczących niektórych opłat, ceł, podatków i innych obciążeń (po zmianach) [2] przysługuje mu uprawnienie do kontroli sądowej wykonalności decyzji podatkowej, będącej przedmiotem postępowania, oraz do badania, czy została ona prawidłowo doręczona skarżącemu. Sąd krajowy zwraca się także o wyjaśnienie, czy w świetle zasad ogólnych prawa wspólnotowego, a w szczególności zasady prawa do rzetelnego procesu sądowego, dobrej administracji i praworządności, doręczenie skarżącemu decyzji podatkowej w języku dla niego niezrozumiałym, który ponadto nie jest językiem urzędowym w Republice Czeskiej, stanowi uchybienie uprawniające do odmowy dochodzenia przedmiotowego roszczenia.

II — Prawodawstwo wspólnotowe

3. Artykuł 6 dyrektywy 76/308 stanowi:

„1. Na wniosek władzy wnioskującej [organu wnioskującego] władza, do której kierowany jest wniosek [organ współpracujący], zgodnie

1 — Język oryginału: angielski.
2 — Dz.U. L 73, s. 18.

z przepisami ustawowymi, wykonawczymi i administracyjnymi stosującymi się do dochodzenia podobnych roszczeń powstałych w państwie członkowskim, w którym ma swoją siedzibę władza, do której kierowany jest wniosek [organ współpracujący], dokonuje dochodzenia roszczeń, które są przedmiotem instrumentu umożliwiającego jego wykonanie [dokumentu umożliwiającego ich egzekucję].

2. W tym celu wszelkie roszczenia, w zakresie których wystawiony został wniosek o dochodzenie, są traktowane jako roszczenie państwa członkowskiego, w którym ma swoją siedzibę władza, do której kierowany jest wniosek [organ współpracujący] z wyjątkiem sytuacji, w których stosuje się art. 12".

4. Artykuł 12 dyrektywy 76/308 stanowi:

„1. Jeżeli w trybie procedury dochodzenia roszczeń, roszczenie i/lub instrument umożliwiający jego wykonanie [dokument umożliwiający jego egzekucję] wydane w państwie członkowskim, w którym ma swoją siedzibę władza wnioskująca [organ wnioskujący], są zakwestionowane przez zainteresowaną stronę, strona ta wnosi sprawę do właściwego organu państwa członkowskiego, w którym ma swoją siedzibę władza wnioskująca [organ wnioskujący], zgodnie z obowiązującymi tam prawami. O tych działaniach władza wnioskująca [organ wnioskujący] powiadamia władzę, do której kierowany jest wniosek [organ współpracujący […].

2. Gdy tylko władza, do której kierowany jest wniosek [organ współpracujący], otrzyma powiadomienie określone w ust. 1 albo od władzy wnioskującej [organu wnioskującego], albo od strony zainteresowanej, zawiesza postępowanie egzekucyjne do momentu decyzji właściwego organu, chyba że organ wnioskujący żąda inaczej, zgodnie z akapitem drugim niniejszego ustępu.

Bez względu na ust. 2 akapit pierwszy, organ wnioskujący może zgodnie z przepisami ustawowymi, wykonawczymi i administracyjnymi obowiązującymi w państwie członkowskim, w którym ma siedzibę, zwrócić się do organu współpracującego o windykację kwestionowanego roszczenia, o ile odpowiednie przepisy ustawowe, wykonawcze i praktyki administracyjne obowiązujące w państwie członkowskim, w którym siedzibę ma organ współpracujący, zezwalają na takie działanie. Jeżeli wynik sporu będzie następnie korzystny dla dłużnika, organ wnioskujący jest zobowiązany do zwrotu wszelkich odzyskanych sum, wraz z należnym odszkodowaniem, zgodnie z przepisami prawa obowiązującymi w państwie członkowskim, w którym siedzibę ma organ współpracujący.

3. W przypadku gdy kwestionuje się środki wykonania dochodzenia roszczeń stosowane w państwie członkowskim, w którym ma swoją siedzibę władza, do której kierowany jest wniosek [organ współpracujący], sprawa zostaje wniesiona do właściwego organu tego państwa członkowskiego zgodnie z jego przepisami ustawowymi i wykonawczymi […]".

III — Postępowanie przed sądem krajowym i pytanie prejudycjalne

5. W dniu 2 lipca 1999 r. Hauptzollamt Weiden (główny urząd celny w Weiden, Niemcy) wydał „Steuerbescheid" (dalej zwaną „decyzją podatkową"), której adresatem był „Milan Kyrian, Studnicni 836, 39811 Protivin/Tschechien", nakładającą na osobę w niej wskazaną obowiązek zapłaty podatku akcyzowego od alkoholu w kwocie 218 520 DEM. Decyzja podatkowa została doręczona poprzez czeskie ministerstwo finansów — generalną dyrekcję celną w dniu 6 sierpnia 1999 r.

6. W dniu 28 września 2004 r. Hauptzollamt Regensburg (główny urząd celny w Regensburgu, Niemcy), zgodnie z art. 6 dyrektywy 76/308, zwrócił się do czeskiego ministerstwa finansów — generalnej dyrekcji celnej (zwanej dalej „organem współpracującym") o dochodzenie zaległego podatku akcyzowego zgodnie z decyzją podatkową. We wniosku o dochodzenie skarżący został określony jako dłużnik z podaniem jego imienia, nazwiska, adresu i daty urodzenia, a zaległy podatek akcyzowy podany jest liczbowo, wraz z karą, i wynosi 3 258 625,30 CZK.

7. Pismem z dnia 6 grudnia 2004 r. organ współpracujący przekazał obowiązek dochodzenia zaległości podatkowych pozwanemu. W dniu 10 grudnia 2004 r. — w odniesieniu do podatku akcyzowego — i w dniu 30 grudnia 2004 r. — w odniesieniu do kary — pozwany wydał wezwania do zapłaty zaległości podatkowych, wyznaczając dodatkowy termin. Skarżący wniósł odwołanie od tych wezwań, które zostało oddalone przez Celní ředitelství České Budějovice (dyrekcję celną w Czeskich Budziejowicach) (Republika Czeska) decyzjami z dnia 4 marca 2005 r. i 6 kwietnia 2005 r.

8. W dniu 6 marca 2006 r. pozwany wydał nakaz egzekucji, w którym zarządził ściągnięcie zaległości podatkowych z wynagrodzenia pobieranego przez skarżącego. Skarżący wniósł zarzuty na nakaz egzekucji, które zostały oddalone decyzją z dnia 31 października 2006 r. („zaskarżona decyzja").

9. Skarżący zaskarżył tę decyzję, powołując się w szczególności na okoliczność, że identyfikacja adresata w decyzji podatkowej (poprzez podanie imienia, nazwiska i adresu) nie jest wystarczająca, bowiem te dane są jednakowe dla trzech osób — skarżącego, jego ojca i jego syna. Z tej przyczyny decyzja podatkowa jest niewykonalna i pozwany nie jest uprawniony do wyboru skarżącego jako dłużnika spośród osób wskazanych w decyzji podatkowej oraz do wszczęcia egzekucji przeciwko niemu. Z podobnych przyczyn nie można uznać, że decyzja podatkowa została prawidłowo doręczona skarżącemu, skoro z dowodu doręczenia przesłanego organowi

współpracującemu wynika jedynie, że decyzja podatkowa została doręczona adresatowi Milanowi Kyrianowi, Studniční 836, 39811 Protivín, co zdaniem skarżącego nie może stanowić dowodu prawidłowego doręczenia do rąk skarżącego. Skarżący dalej powoływał okoliczność, że nie rozumiał treści dokumentów przesłanych mu przez niemieckie organy podatkowe w języku niemieckim i że nie miał możliwości podjąć właściwych kroków prawnych w celu ochrony swoich praw. Skarżący uważa, że nie ma obowiązku dokonywać na własny koszt tłumaczenia dokumentów przesłanych mu przez niemieckie organy podatkowe.

10. Sąd rejonowy w Czeskich Budziejowicach oddalił skargę wyrokiem z dnia 14 marca 2007 r. w sprawie 10 Ca 239/2006-40 (zwanym dalej „zaskarżonym wyrokiem"). Skarżący wniósł apelację od zaskarżonego wyroku do sądu odsyłającego. W apelacji tej stwierdził, że decyzja podatkowa nie nadaje się do egzekucji ze względu na to, iż nie identyfikuje dostatecznie dłużnika w taki sposób, aby nie było możliwe pomylenie go z innymi osobami. Pozwanemu nie przysługuje kompetencja do usunięcia tego braku decyzji podatkowej poprzez samodzielne określenie osoby, na którą decyzja podatkowa nakłada obowiązek. Według skarżącego brak ten nie może być usunięty nawet poprzez określenie skarżącego jako adresata decyzji podatkowej we wniosku o dochodzenie (gdzie po raz pierwszy pojawia się data urodzenia skarżącego). Skarżący wywodzi również, że decyzja podatkowa nie została mu w prawidłowy sposób doręczona, co pozwoliłoby mu na podjęcie właściwych działań w celu obrony swoich praw, gdyż w potwierdzeniu doręczenia, znajdującym się w aktach sprawy, określony jest on jako adresat poprzez podanie imienia, nazwiska i adresu, co nie jest wystarczające jako dowód, że decyzja podatkowa została rzeczywiście doręczona samemu skarżącemu, a nie innej osobie, której dane są takie same. Skarżący zaprzecza, jakoby na potwierdzeniu odbioru przesyłki znajdował się jego podpis. Ponadto dotychczas nie miał możliwości zapoznania się z decyzją podatkową w języku czeskim. Pozwany jest zdania, że ani on, ani czeskie sądy administracyjne nie są uprawnione do kontroli sądowej decyzji podatkowej pod względem warunków jej wydania i jej treści. Dokładne określenie skarżącego jako dłużnika wynika w sposób jasny z wniosku o dochodzenie wydanego przez władzę wnioskującą. Jeśli we wniosku o dochodzenie brak byłoby daty urodzenia, pozwany zwróciłby się do organu wnioskującego o uzupełnienie tej informacji. Pozwany wyraża pogląd, że decyzja podatkowa została doręczona skarżącemu, co wynika z wywodów samego skarżącego, że otrzymał on dokumenty wydane przez niemieckie władze celne, które jednak nie wskazywały w sposób dostateczny adresata, wydane zostały jedynie w języku niemieckim, bez tłumaczenia na język czeski i nie były dla niego zrozumiałe.

11. Sąd krajowy zwraca uwagę, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem sądów czeskich wyższej instancji, art. 261a ust. 1 czeskiego kodeksu postępowania cywilnego należy interpretować w ten sposób, że wymaga on, aby w odniesieniu do dłużnika dokonano

„dokładnej indywidualizacji" jego osoby. Identyfikacja ta musi być dokładna i niezmienna, a przynajmniej musi być możliwe stwierdzenie bez żadnych wątpliwości, na podstawie dokumentu pozwalającego na egzekucję, na kogo nałożony został obowiązek. Sąd krajowy jest zdania, że z zasady prawa do rzetelnego procesu i z mieszczącego się w niej prawa do obrony można wnioskować, że czeskie sądy w niniejszej sprawie powinny wziąć pod uwagę zarzut skarżącego dotyczący niedostatecznej identyfikacji odbiorcy (dłużnika) w samej decyzji podatkowej. Gdyby przyjąć punkt widzenia pozwanego, że władze czeskie były w pełni związane identyfikacją dłużnika we wniosku o dochodzenie, skarżący pozbawiony byłby całkowicie możliwości obrony swoich praw. Jeśli czeskie sądy administracyjne nie miałyby uprawnień do oceny kwestii wykonalności decyzji podatkowej, stanowiłoby to zaprzeczenie prawa dostępu do drogi sądowej. W odniesieniu do doręczenia decyzji podatkowej w języku niemieckim sąd krajowy jest zdania, że dla ochrony praw odbiorców doręczanych dokumentów z prawa do rzetelnego procesu i prawa do obrony można wyinterpretować ogólną zasadę, że doręczenia należy dokonywać w języku urzędowym państwa doręczenia lub w innym języku zrozumiałym dla odbiorcy.

12. W oparciu o powyższe rozważania Nejvyšší správní soud postanowieniem z dnia 5 maja 2008 r. zawiesił postępowanie i zwrócił się do Trybunału z wnioskiem o udzielenie odpowiedzi na następujące pytania prejudycjalne:

1. Czy art. 12 ust. 3 dyrektywy Rady 76/308/EWG z dnia 15 marca 1976 r. w sprawie wzajemnej pomocy przy windykacji roszczeń dotyczących niektórych opłat, ceł, podatków i innych obciążeń należy interpretować w ten sposób, że w przypadku gdy kwestionowane są środki dochodzenia roszczeń przed sądem krajowym państwa członkowskiego, w którym ma siedzibę organ współpracujący, sąd ten jest uprawniony do badania, zgodnie z przepisami tego państwa członkowskiego, czy dokument umożliwiający egzekucję (tytuł wykonawczy) jest wykonalny i został prawidłowo doręczony dłużnikowi?

2. Czy z ogólnych zasad prawa wspólnotowego, w szczególności z zasad rzetelnego procesu, dobrej administracji i państwa prawa wynika, że doręczenie dłużnikowi dokumentu umożliwiającego egzekucję (tytułu wykonawczego), sporządzonego w nieznanym mu języku, niebędącym również językiem urzędowym w państwie, w którym dokument ten został dłużnikowi doręczony, dotknięte jest wadą umożliwiającą odmowę egzekucji na podstawie takiego dokumentu?.

IV — Postępowanie przed Trybunałem Sprawiedliwości

13. Pisemne uwagi przedstawiły rządy Republiki Czeskiej, Republiki Federalnej Niemiec, Republiki Portugalii, Republiki Greckiej, Rzeczypospolitej Polskiej oraz Komisja. Rozprawa odbyła się w dniu 13 maja 2009 r.

V — Pytanie pierwsze

A — *Uwagi przedstawione Trybunałowi*

14. Rząd Republiki Czeskiej przedstawia pogląd, że sąd państwa członkowskiego, w którym organ współpracujący ma swoją siedzibę, nie jest uprawniony do kontroli, czy dokument umożliwiający egzekucję jest wykonalny oraz czy został on prawidłowo doręczony dłużnikowi. Do badania tych okoliczności uprawniony jest jedynie właściwy organ państwa członkowskiego, w którym ma siedzibę organ wnioskujący. Republika Federalna Niemiec jest zdania, że art. 12 ust. 3 dyrektywy 76/308 należy interpretować w ten sposób, iż w przypadku gdy środki dochodzenia roszczeń kwestionowane są przed sądem państwa członkowskiego, w którym ma siedzibę organ współpracujący, sądowi temu nie przysługuje prawo do kontroli sądowej zgodnie z ustawodawstwem tego państwa członkowskiego, czy dokument umożliwiający egzekucję jest wykonalny i został prawidłowo doręczony dłużnikowi. Republika Portugalii jest zdania, że art. 12 ust. 3 dyrektywy 76/308 należy interpretować w ten sposób, iż organ współpracujący nie jest uprawniony do kontroli ważności tytułu wystawionego przez organ wnioskujący, który jest ostateczny i podlega egzekucji po skierowaniu wniosku o dochodzenie do organu współpracującego.

15. W odpowiedzi na oba pytania rząd Republiki Greckiej wyraża zdanie, że w świetle zasady skutecznej ochrony sądowej, która zgodnie z utrwalonym orzecznictwem stanowi zasadę ogólną prawa wspólnotowego, wyrastającą ze wspólnych tradycji konstytucyjnych państw członkowskich oraz zawarta jest w art. 6 i art. 13 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka (zwanej dalej „EKPC"), art. 12 ust. 3 dyrektywy 76/308 należy interpretować w ten sposób, iż w przypadku gdy środki dochodzenia roszczeń kwestionowane są przed sądem państwa członkowskiego, w którym ma siedzibę organ współpracujący, sądowi temu przysługuje upoważnienie do kontroli sądowej zgodnie z ustawodawstwem tego państwa członkowskiego, czy dokument umożliwiający egzekucję został prawidłowo doręczony dłużnikowi i sporządzony jest w języku urzędowym lub w jednym z języków urzędowych państwa członkowskiego, w którym organ współpracujący ma siedzibę. Rzeczpospolita Polska jest zdania, że art. 12 ust. 3 dyrektywy 76/308 należy interpretować w ten sposób, iż w przypadku gdy środki służące dochodzeniu roszczeń kwestionowane są przed sądami państwa członkowskiego, w którym ma siedzibę organ współpracujący, sądom tym nie przysługuje upoważnienie do kontroli sądowej zgodnie z ustawodawstwem tego

państwa członkowskiego, czy zagraniczny dokument umożliwiający egzekucję jest wykonalny i został prawidłowo doręczony dłużnikowi przez właściwy organ we wnioskującym państwie członkowskim.

dokumenty lub decyzje mogą być przedmiotem kontroli sądowej w tym państwie członkowskim.

B — *Ocena*

16. Komisja twierdzi, że art. 12 ust. 3 dyrektywy 76/308 należy interpretować w ten sposób, że w przypadku gdy środki służące dochodzeniu roszczeń kwestionowane są przed sądem państwa członkowskiego, w którym organ współpracujący ma swoją siedzibę, sądowi temu nie przysługuje upoważnienie do kontroli sądowej zgodnie z ustawodawstwem tego państwa członkowskiego, czy dokument umożliwiający egzekucję jest wykonalny i został prawidłowo doręczony dłużnikowi. Pomimo to jednak w przypadkach gdy organ współpracujący zapewnia pomoc w odniesieniu do powiadomienia o dokumencie umożliwiającym egzekucję zgodnie z art. 5 dyrektywy 76/308 lub zgodnie z umowami dwustronnymi albo wielostronnymi pomiędzy zainteresowanymi państwami członkowskimi, sąd państwa członkowskiego, w którym organ współpracujący ma swoją siedzibę, jest uprawniony do badania, czy doręczenia dokonano zgodnie z właściwymi przepisami dotyczącymi doręczeń podobnych dokumentów w tym państwie członkowskim. Podobnie, zgodnie z art. 8 ust. 2 dyrektywy 76/308, jeśli dokument umożliwiający egzekucję został przyjęty jako, uznany za, uzupełniony przez lub zastąpiony przez dokument umożliwiający prowadzenie egzekucji w państwie członkowskim organu współpracującego, takie

17. Dyrektywa 76/308 ustanawia wspólne reguły dotyczące wzajemnej pomocy przy odzyskiwaniu wierzytelności dotyczących niektórych opłat, ceł i podatków [3]. W tym zakresie dyrektywa 76/308 ustanawia trzy odrębne i różniące się od siebie formy wzajemnej pomocy, jakie organ współpracujący [4] jest co do zasady zobowiązany zapewnić organowi wnioskującemu [5]. Organ współpracujący, zgodnie z art. 4 dyrektywy 76/308, na żądanie organu wnioskującego dostarcza wszelkich informacji, które mogłyby być użyteczne organowi wnioskującemu w docho-

3 — Zobacz art. 1 i 2 dyrektywy 76/308. Przed przyjęciem dyrektywy 76/308 nie było możliwe dochodzenie w jednym państwie członkowskim roszczenia popartego dokumentem sporządzonym przez władze innego państwa członkowskiego. Fakt, iż przepisy prawa krajowego, odnoszące się do dochodzenia roszczeń, były stosowane jedynie na obszarze wewnętrznym państw, był sam w sobie przeszkodą w ustanowieniu i funkcjonowaniu wspólnego rynku; sytuacja ta uniemożliwiała pełne i rzetelne stosowanie zasad wspólnotowych, ułatwiając w ten sposób oszukańcze działania. Zobacz motywy od pierwszego do trzeciego dyrektywy 76/308.

4 — Zgodnie z art. 3 dyrektywy 76/308 „władza, do której kierowany jest wniosek [organ współpracujący]" oznacza właściwe władze państwa członkowskiego, do których skierowany jest wniosek o udzielenie pomocy.

5 — Zgodnie z art. 3 dyrektywy 76/308 „władza wnioskująca [organ wnioskujący]" oznacza właściwe władze państwa członkowskiego, które wystawiają wniosek o udzielenie pomocy dotyczący roszczenia.

dzeniu roszczeń. Zgodnie z art. 5 dyrektywy 76/308 organ współpracujący powiadamia adresata o wszystkich dokumentach, które odnoszą się do tych roszczeń [6], wydanych na terenie państwa członkowskiego, w którym ma swoją siedzibę organ wnioskujący [7]. Powiadomienie dokonane przez organ współpracujący może zatem dotyczyć roszczenia i/lub jego dochodzenia [8]. Zgodnie z art. 6 dyrektywy 76/308 na żądanie organu wnioskującego organ współpracujący przystępuje do odzyskiwania „roszczeń objętych tytułem wykonawczym".

18. Artykuł 7 dyrektywy 76/308 ustanawia szczegółowe reguły i wymogi dotyczące wniosku o dochodzenie roszczenia, który organ wnioskujący kieruje do organu współpracującego. Ponadto art. 8 ust. 1 dyrektywy 76/308 ustanawia zasadę traktowania krajowych dokumentów umożliwiających egzekucję przez państwo członkowskie, do którego kierowany jest wniosek [9]. Dokumenty umożliwiające egzekucję muszą zatem być bezpośrednio uznawane i automatycznie traktowane jak tytuły wykonawcze państwa członkowskiego, w którym siedzibę ma organ współpracujący [10], beż żadnej dodatkowej procedury.

19. Jest zatem jasne, jak stwierdził Trybunał w wyroku w sprawie Tsapalos i Diamantakis, że dyrektywa 76/308 zawiera przepisy proce-

6 — Objętych zakresem dyrektywy 76/308.

7 — Wydaje się, że decyzja podatkowa została doręczona skarżącemu przez czeskie ministerstwo finansów w dniu 6 sierpnia 1999 r. na podstawie umowy pomiędzy Republiką Czeską a Republiką Federalną Niemiec o wzajemnej pomocy między organami celnymi z dnia 19 maja 1995 r. Artykuł 7 tej umowy stanowi, że: „na wniosek organów celnych jednej strony, organy celne drugiej strony powiadomią adresata, zgodnie z właściwymi przepisami, o wszelkich decyzjach i innych dokumentach wydanych przez wnioskującą administrację celną".

8 — Artykuł 5 dyrektywy 76/308 moim zdaniem przewiduje w ten sposób dwie różne formy wzajemnej pomocy przy doręczaniu dokumentów i decyzji — po pierwsze związanych z samym roszczeniem, a po drugie związanych z dochodzeniem roszczenia.

9 — Objętych zakresem dyrektywy. Zobacz art. 2.

10 — Zgodnie z art. 8 dyrektywy 76/308, dokument umożliwiający egzekucję wierzytelności musi obecnie [od czasu wejścia w życie dyrektywy Rady 2001/44/WE z dnia 15 czerwca 2001 r. zmieniającej dyrektywę 76/308/EWG w sprawie wzajemnej pomocy przy windykacji roszczeń wynikających z czynności stanowiących część systemu finansowania Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej oraz opłat rolnych i ceł oraz w odniesieniu do podatku od wartości dodanej i podatków akcyzowych, Dz.U. 2000, L 175, s. 17] co do zasady być bezpośrednio uznawany i automatycznie traktowany jak dokument umożliwiający egzekucję państwa członkowskiego, w którym siedzibę ma władza, do której kierowany jest wniosek, podczas gdy wcześniej dokumenty te miały jedynie być zatwierdzone, uznane, uzupełnione lub zastąpione tytułem wykonawczym umożliwiającym egzekucję na terytorium tego państwa. Zobacz wyrok z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie C-338/01 Komisja przeciwko Radzie, Rec. s. I-4829, pkt 71. Zobacz także pkt 75 tego wyroku. Porównaj jednak art. 8 ust. 2 dyrektywy 76/308, zgodnie z którym państwa członkowskie mogą ustanowić wyjątek od art. 8 ust. 1 tej dyrektywy i zawartej w nim zasady traktowania krajowego. Wydaje się jednak, że art. 8 ust. 2 nie ma znaczenia dla postępowania przed sadem krajowym. Republika Czeska, dokonując transpozycji dyrektywy 76/308, najwyraźniej nie skorzystała z możliwości przyjęcia wyjątku od art. 8 ust. 1 dyrektywy. Zobacz art. 6 ust. 1 ustawy nr 191/2004 Coll. w sprawie międzynarodowej pomocy przy dochodzeniu pewnych roszczeń finansowych, która weszła w życie w dniu 1 maja 2004 r. i transponowała do czeskiego prawa dyrektywę 76/308, stanowiący, że „dokument, który stanowi postanowienie o wszczęciu egzekucji dla dochodzenia roszczenia w kraju właściwego organu, od dnia otrzymania kompletnego wniosku o dochodzenie roszczenia jest uznawany bezpośrednio za postanowienie o wszczęciu egzekucji dla dochodzenia roszczenia w Republice Czeskiej".

duralne, które regulują jedynie uznawanie i wykonywanie niektórych kategorii wierzytelności powstałych w innym państwie członkowskim, bez ustalania zasad dotyczących ich powstania lub ich treści [11].

20. Oprócz zasad regulujących wzajemną pomoc, dyrektywa 76/308 ustanawia także zasady określające, w którym państwie członkowskim należy wytoczyć powództwo, w sytuacji gdy dana osoba w czasie trwania postępowania egzekucyjnego podważa słuszność roszczenia i/lub dokument pozwalający na jego egzekucję, albo w sytuacji gdy podważane są środki dochodzenia roszczeń. Zgodnie z art. 12 dyrektywy 76/308, wybór organu sądowego zależy od tego, czy podważane są roszczenie i/lub dokument pozwalający na jego egzekucję, czy też środki dochodzenia roszczeń. I tak na podstawie art. 12 ust. 1 dyrektywy 76/308, jeśli kwestionowane są roszczenie i/lub dokument umożliwiający egzekucję, sprawę należy wnieść do właściwego organu państwa członkowskiego, w którym ma swoją siedzibę organ wnioskujący. Natomiast zgodnie z art. 12 ust. 3 dyrektywy 76/308 w przypadku gdy kwestionuje się środki dochodzenia roszczeń stosowane w państwie członkowskim, w którym ma swoją siedzibę organ współpracujący, sprawa zostaje wniesiona do właściwego organu tego państwa członkowskiego. Ponadto art. 12 ust. 2, w celu zapewnienia prawa do kwestionowania przed sądem słuszności roszczenia i/lub dokumentu pozwalającego na jego egzekucję w czasie trwania procedury dochodzenia roszczeń, nakłada na organ współpracujący obowiązek zawieszenia postępowania egzekucyjnego w chwili otrzymania informacji o wszczęciu postępowania zmierzającego do podważenia słuszności roszczenia i/lub dokumentu pozwalającego na jego egzekucję do czasu rozstrzygnięcia sprawy przez właściwy organ państwa członkowskiego, w którym ma swoją siedzibę organ wnioskujący. Niezależnie od obowiązku zawieszenia postępowania organ wnioskujący może w określonych okolicznościach zwrócić się do organu współpracującego o dochodzenie zaskarżonego roszczenia. Jeśli następnie wynik postępowania okaże się korzystny dla dłużnika, organ wnioskujący zobowiązany jest do zwrotu wszelkich wyegzekwowanych sum wraz z odpowiednim odszkodowaniem, jeśli takie jest należne.

21. Artykuł 12 dyrektywy 76/308, poprzez określenie jurysdykcji właściwej do wszczęcia postępowania oraz poprzez wprowadzenie obowiązku zawieszenia postępowania egzekucyjnego w określonych okolicznościach i zwrotu wszelkich wyegzekwowanych sum wraz z odszkodowaniem, zmierza do zapewnienia pewności prawa i ochrony prawa do obrony zainteresowanych osób. Dlatego też, choć dla danej osoby korzystniejsze mogłoby być wytoczenie powództwa na przykład w państwie członkowskim jej zamieszkania, to jednak wynikające z art. 12 zasady dotyczące jurysdykcji, zgodnie z którymi zmuszona jest ona wszcząć postępowanie w innym państwie członkowskim, nie eliminują dostępu do wymiaru sprawiedliwości ani nie ograniczają w sposób nieuzasadniony

11 — Wyrok z dnia 1 lipca 2004 r. w sprawach połączonych C-361/02 i C-362/02, Zb.Orz. s. I-6405, pkt 20.

prawa tej osoby do obrony. Artykuł 12 dyrektywy 76/308, zapewniając przewidywalność wyboru organu sądowego, moim zdaniem, umacnia zasadę skutecznej ochrony sądowej.

22. Uważam zatem, że art. 12 dyrektywy 76/308 ustanawia pełną harmonizację zasad dotyczących właściwego organu sądowego do wytaczania postępowań w sprawie roszczeń [12] lub środków egzekucyjnych w kontekście dyrektywy 76/308.

23. W celu udzielenia odpowiedzi na pierwsze pytanie zadane przez sąd krajowy niezbędne jest dokonanie wykładni pojęć „roszczenie i/lub instrument [dokument] umożliwiający jego wykonanie [egzekucję]" zawartych w art. 12 ust. 1 dyrektywy 76/308. Moim zdaniem pojęcia te nie mogą być rozumiane w świetle krajowych zasad postępowania cywilnego, lecz powinny być interpretowane autonomicznie, tak aby art. 12 tej dyrektywy mógł być stosowany w sposób jednolity i przewidywalny. Gdyby było inaczej, prowadziłoby to do wzajemnie sprzecznych interpretacji tych pojęć, co podważałoby przewidywalność wyboru organu sądowniczego, a to przecież stanowi cel art. 12 dyrektywy 76/308.

24. Moim zdaniem ze sformułowania art. 12 ust. 1 dyrektywy 76/308 wynika jasno, że sprawy dotyczące „roszczenia i/lub instrumentu [dokumentu] umożliwiającego jego wykonanie [egzekucję]" obejmują sprawy dotyczące zarówno ważności, jak i wykonalności roszczenia. Pojęcie „instrumentu [dokumentu] umożliwiającego jego wykonanie [egzekucję]" w art. 12 ust. 1 dyrektywy 76/308 obrazuje akt prawny, na który można się powołać przeciwko dłużnikowi, która to sytuacja moim zdaniem wymaga wcześniejszego zakomunikowania roszczenia dłużnikowi. Nie można podjąć środków dochodzenia roszczeń, jeśli dłużnik nie został w przepisany sposób zawiadomiony o roszczeniu.

25. Ponadto jestem zdania, że cele dyrektywy 76/308 byłyby zagrożone, gdyby ważność i wykonalność roszczenia poddane były podwójnej kontroli przez właściwe władze państwa, do którego kierowany jest wniosek, gdyż wtedy roszczenie musiałoby być zgodne z prawem wnioskującego państwa członkowskiego i współpracującego państwa członkowskiego, a jest to sytuacja, do uniknięcia której właśnie zmierza art. 8 ust. 1 [13].

12 — I/lub dokumentów umożliwiających ich dochodzenie.

13 — Pomimo wyjątku od zasady narodowego traktowania, zawartego w art. 8 ust. 2 dyrektywy 76/308, przepis ten w istocie nie pozwala władzom państwa członkowskiego, do którego kierowany jest wniosek, na kwestionowanie ważności i wykonalności dokumentu umożliwiającego egzekucję, a jedynie wprowadza homologację tego dokumentu przez te władze i nie zmienia zasad jurysdykcji zawartych w art. 12 dyrektywy. Zobacz w tej kwestii art. 8 ust. 2 tiret trzecie dyrektywy 76/308. Należy zwrócić uwagę, że art. 8 ust. 2 tiret trzecie dyrektywy 76/308 określa proces homologacji jako „formalności". Zobacz także art. 11 ust. 1 dyrektywy Komisji 2002/94/WE z dnia 9 grudnia 2002 r. ustalającej szczegółowe zasady wykonania niektórych przepisów dyrektywy Rady 76/308/EWG w sprawie wzajemnej pomocy przy windykacji roszczeń dotyczących niektórych opłat, ceł, podatków i innych środków (Dz.U. L 337, s. 41), który stanowi, że „[w] żadnym wypadku organ współpracujący nie podważa ważności dokumentu lub decyzji, których notyfikacja jest wnioskowana".

26. Z zasad dotyczących jurysdykcji, określonych w art. 12 dyrektywy 76/308, wynika zatem jasno, że właściwym organem sądowniczym do postępowania w sprawie kwestionowania spornej w niniejszej sprawie decyzji podatkowej i doręczenia jej w 1999 r. jest właściwy organ państwa członkowskiego, w którym ma swoją siedzibę organ wnioskujący, a więc właściwy organ Republiki Federalnej Niemiec. Skarżący, twierdząc, że nie został w odpowiedni sposób wskazany jako dłużnik w decyzji podatkowej oraz że decyzja ta nie została mu w 1999 r. we właściwy sposób doręczona, w istocie podważa zarówno ważność, jak i wykonalność samej decyzji podatkowej.

27. Zgodnie z treścią art. 12 ust. 1 dyrektywy 76/308, skarżący musi więc wnieść sprawę w przedmiocie ważności i wykonalności decyzji podatkowej przed właściwy organ w Republice Federalnej Niemiec. Okoliczność, że doręczenie decyzji podatkowej zostało dokonane przez władze czeskie w imieniu władz niemieckich, na ich wniosek, moim zdaniem nie zmienia jasnych reguł jurysdykcji, określonych w art. 12 tej dyrektywy. Sam fakt, że państwo członkowskie na wniosek innego państwa członkowskiego zapewniło techniczną pomoc, między innymi poprzez przekazanie informacji czy powiadomienie, nie ma wpływu na zmianę reguł dotyczących jurysdykcji [14].

28. Uważam zatem, że art. 12 ust. 3 dyrektywy Rady 76/308 należy interpretować w ten sposób, że w przypadku gdy kwestionowane są środki dochodzenia roszczeń przed sądem krajowym państwa członkowskiego, w którym ma siedzibę organ współpracujący, sąd ten nie jest uprawniony do badania, czy dokument umożliwiający egzekucję jest wykonalny i został prawidłowo doręczony dłużnikowi.

VI — Pytanie drugie

29. W drugim pytaniu sąd krajowy zmierza do ustalenia, czy doręczenie decyzji podatkowej skarżącemu w języku niemieckim,

14 — Moim zdaniem art. 4–6 dyrektywy 76/308 umożliwiają właściwym władzom w państwie członkowskim zwrócenie się z wnioskiem do odpowiednich władz w innym państwie członkowskim o udzielenie pewnych informacji, dokonanie zawiadomienia o dokumentach lub decyzjach oraz dochodzenie roszczeń. Moim zdaniem art. 4–6 dyrektywy 76/308 nie nakładają obowiązku zwrócenia się o taką pomoc. Do każdego z państw członkowskich należy ocena, czy taka pomoc ze strony innego państwa członkowskiego jest potrzebna. Zobacz podobnie wyrok z dnia 27 września 2007 r. w sprawie C-184/05 Twoh International, Zb.Orz. s. I-7897, pkt 32, który dotyczył w szczególności art. 2 ust. 1 dyrektywy Rady 77/799/EWG z dnia 19 grudnia 1977 r. dotyczącej wzajemnej pomocy właściwych władz państw członkowskich w dziedzinie podatków bezpośrednich (Dz.U. L 336, s. 15). Zwracam ponownie uwagę, że doręczenie decyzji podatkowej zostało dokonane na podstawie art. 5 dyrektywy 76/308.

który nie jest dla niego zrozumiały i który ponadto nie jest językiem urzędowym w Republice Czeskiej, dotknięte jest wadą umożliwiającą odmowę egzekucji na podstawie takiego dokumentu.

30. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem, w kontekście współpracy pomiędzy Trybunałem a sądami krajowymi, o której mowa w art. 234 WE, jedynie do sądu krajowego, przed którym zawisł spór i na którym spoczywa odpowiedzialność za przyszły wyrok, należy, przy uwzględnieniu okoliczności konkretnej sprawy, zarówno ocena, czy dla wydania wyroku jest mu niezbędne uzyskanie orzeczenia prejudycjalnego, jak również ocena znaczenia pytań, które zadaje Trybunałowi. W konsekwencji jeśli postawione pytania dotyczą wykładni prawa wspólnotowego, Trybunał jest co do zasady zobowiązany do wydania orzeczenia [15].

31. Trybunał stwierdził jednak również, że w wyjątkowych okolicznościach musi on badać także warunki, w jakich sąd krajowy zwrócił się o wydanie orzeczenia prejudycjalnego, w celu stwierdzenia, czy przysługuje mu jurysdykcja. Z utrwalonego orzecznictwa wynika, że odmowa udzielenia odpowiedzi na pytanie prejudycjalne postawione przez sąd krajowy jest możliwa jedynie wtedy, gdy żądana wykładnia prawa wspólnotowego w sposób oczywisty nie ma żadnego związku ze stanem faktycznym lub przedmiotem sporu toczącego się przed sądem krajowym lub też gdy problem ma charakter hipotetyczny albo gdy Trybunał nie posiada wystarczającej wiedzy na temat okoliczności faktycznych i prawnych, aby odpowiedzieć na postawione mu pytania w użyteczny sposób [16].

32. Moim zdaniem pytanie, czy skarżącemu należy doręczyć tłumaczenie decyzji podatkowej, jest pytaniem dotyczącym wykonalności tej decyzji, które musi zostać rozpatrzone przez właściwy organ państwa członkowskiego, w którym ma swoją siedzibę organ wnioskujący, czyli w tym przypadku właściwy organ w Republice Federalnej Niemiec. Uważam zatem, że zgodnie z art. 12 ust. 1 dyrektywy 76/308 sąd odsyłający nie jest organem właściwym do badania wykonalności decyzji podatkowej oraz że drugie pytanie przedłożone przez ten sąd ma charakter hipotetyczny, wobec czego jest w sposób oczywisty niedopuszczalne.

15 — Wyroki z dnia 12 kwietnia 2005 r. w sprawie C-145/03 Keller, Zb.Orz. s. I-2529, pkt 33; z dnia 18 lipca 2007 r. w sprawie C-119/05 Lucchini, Zb.Orz. s. I-6199, pkt 43.

16 — Wyroki: z dnia 13 marca 2001 r. w sprawie C-379/98 PreussenElektra, Rec. s. I-2099, pkt 39; z dnia 22 stycznia 2002 r. w sprawie C-390/99 Canal Satélite Digital, Rec. s. I-607, pkt 19; z dnia 11 września 2008 r. w sprawie C-11/07 Eckelkamp i in., Zb.Orz. s. I-6845, pkt 28.

VII — Wnioski

33. Z przyczyn wskazanych powyżej jestem zdania, że na pytania przedstawione Trybunałowi należy odpowiedzieć w następujący sposób:

Artykuł 12 ust. 3 dyrektywy Rady 76/308/EWG z dnia 15 marca 1976 r. w sprawie wzajemnej pomocy przy odzyskiwaniu wierzytelności dotyczących niektórych opłat, ceł, podatków i innych obciążeń (ze zmianami) należy interpretować w ten sposób, że w przypadku gdy kwestionowane są środki dochodzenia roszczeń przed sądem krajowym państwa członkowskiego, w którym ma siedzibę organ współpracujący, sąd ten nie jest uprawniony do badania, czy dokument umożliwiający egzekucję jest wykonalny i został prawidłowo doręczony dłużnikowi.